

פרשת משפטים תשע"ג
מן השמים?

שמות פרק כא פסוק א

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמַע לְפָנֶיךָ:

רש"י
ואלה המשפטים - כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים, ואלה מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני. ולמה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח, לומר לך שתשים סנהדרין אצל המקדש [המזבח]: **אשר תשים לפניהם** - אמר לו הקב"ה למשה לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתהא סדורה בפייהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר תשים לפניהם, כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם: **לפניהם** - ולא לפני גוים, ואפילו ידעת בדין אחד שהם דנין אותנו כדניי ישראל, אל תביאהו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני גוים מחלל את השם ומיקר שם עבודה זרה להחשיבה, שנאמר (דברים לב לא) כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים, כשאוויבנו פלילים זהו עדות לעלוי יראתם:

ויקרא פרק כה פסוק א

וַיְדַבֵּר יְקֻנֵק אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינִי לֵאמֹר:

רש"י
בהר סיני - מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני, כך שנויה בתורת כהנים. ונראה לי שכך פירושה לפי שלא מצינו שמיטת קרקעות שנסנית בערבות מואב במשנה תורה, למדנו שכללותיה ופרטותיה כולן נאמרו מסיני, ובא הכתוב ולמד כאן על כל דבור שנדבר למשה שמסיני היו כולם כללותיהן ודקדוקיהן, וחזרו ונשנו בערבות מואב:

שפת אמת ספר שמות - פרשת משפטים [שנת תרל"א]

ברש"י מה ראשונים מסיני כו'. והלא כל המצוות נאמרו בסיני. אך א"י מו"ר זצלה"ה הגיד עמ"ש רש"י ז"ל להבינם טעמי הדבר. למה זה אצל המשפטים. אך עיקר הרצון שידעו שאף המשפטים שמובנין עפ"י שכל האדם עכ"ז הם רק ע"י שכן רצונו ית'. וזהו הטעם שאסור לדון לפני גוים אף שדנין כישראל כי המשפט לאלקים וגם הטעם והסכמת השכל הכל ע"י שכן רצונו יתברך עכ"ד. וז"ש מסיני אף שמובן עפ"י שכל. ובמדרש מגיד דבריו ליעקב כו' ומשפטי ישראל כי השי"ת ג"כ מקיים המשפט ע"כ. פי' דכתיב אחר שהגיד להם מרע"ה דברי ה' והמשפטים השיבו כל הדברים כו' נעשה כו'. דאיתא בזוה"ק פי' הקדמת נעשה לנשמע עושי דברו כו' שע"י הכנת ישראל עושין הדיבור וזה עושי דברו. פי' כי כן בעסק התורה ובתפלה עפ"י עבודת האדם להוציא הדיבור בכח ורצון פנימי כן מתחדש האותיות של התורה שיש בהם חיות להיגיעים בהם וז"ש מגיד דבריו ליעקב שכח המשכת חיות פנימי של דברי ה' ניתן לישראל. וכפי הרצון של האדם נפתח חיות האותיות ויכול לשמוע התחדשות תמיד באותן הדיבורים. וז"ש אשר תשים לפניהם מוכן לאכול כמ"ש רש"י ז"ל [וכ"כ קרוב אליך הדבר כו' בפ"ד] כי המשפטים הם גבוה מעל גבוה ושורשם בשמים רק אשר תשים לפניהם שיוכלו למצוא משפט ה' ע"י יגיעתם. וכן הגיד א"י מו"ר ז"ל בשם הרב הק' מפרשיסחא פי' לפניהם כענין הקדמת נעשה לנשמע שהוא ע"י מסיני וזה לפניהם שיהי להם דבר ה' לפני עצמותם וחיותם עכ"ד. ואם האדם מכין עצמו כך לשמוע אז נפתח מעין התורה ובודאי אין רצון השי"ת שידעו אלו המשפטים בפרט. רק שבדברים אלו נכללים כל משפטי ה' ע"י היגיעה. וז"ש רש"י לא תעלה על דעתך כו' רק לפרש להם טעם הדבר ופירושו כו'. וכי מרע"ה רעיא מהימנא שמסר נפשו עבור כל אחד מכלל ישראל רצה למעט ידיעת התורה מישראל אך כי רצה שיהי המשפט מפורש בלי הסתר [שזה ענין מרע"ה אספקלריא המאירה] רק באמת ניתן התורה בלבושים לפנינו רק ע"י שנמסר טעמי התורה לישראל יכולין למצוא פנימיות רצונו ית' ע"י אותיות התורה כנ"ל. וגם פשוט אשר תשים כו' שכל איש ישראל ע"י רצון אמת יכול למצוא משפט אמת בכל דבר שלא לטעות ח"ו:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored in memory of Mr. Gerald Moskowitz z"l by his family.
לעי"נ גרשון אלטר בן יהודה וולף ז"ל

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.